

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI ст. (частина 1)

1556 ПЕРША ВІДОМА СІЧ НА ОСТРОВІ МАЛА ХОРТИЦЯ

- перша відома Січ (умовна назва головної козацької фортеці на території Запоріжжя) заснована на території Дикого поля на річці Дніпро
- запорожці, січовики – народні назви низового козацтва (непривілейована та невизнана урядом частина українського козацтва, що проживала в Запоріжжі)
- перша відома Січ знаходилася на території ВКЛ
- перша відома Січ заснована князем Вишневецьким
- Байда – прізвисько Вишневецького серед козаків
- страта турками Байди Вишневецького в місті Стамбул
- кошовий – найвища посада в Січі
- козацька старшина – верхівка козацтва
- клейноди – козацькі символи влади (булава)
- козацька рада – найвищий законодавчий орган у козацтва
- обрання козацької старшини шляхом виборів на козацькій раді
- посилення панщини та закріпачення (система суспільних відносин, за якої землевласник-шляхтич мав право на особу, працю та майно особисто залежних від нього селян) більшої частини українського селянства – джерело поповнення низового козацтва
- покаяння (форма соціального протесту, що проявлявся у самовільному набутті козацьких прав представниками непривілейованих верств суспільства) – джерело поповнення низового козацтва

1569 ЛЮБЛІНЬСЬКА УНІЯ

- угода, прийнята на сеймі у Любліні, про об'єднання Польського королівства та ВКЛ в єдину федеративну монархію
- поразки ВКЛ у війні з Московією – причина проголошення Люблінської унії
- підтримка Ватиканом (Папою Римським) і польським королем укладення Люблінської унії
- утворення Речі Посполитої – наслідок Люблінської унії
- приєднання Київського, Волинського та Брацлавського воєводств до Польського королівства – наслідок Люблінської унії
- посилення польської експансії в українські землі – наслідок Люблінської унії
- зростання кількості фільварків в українських землях – наслідок Люблінської унії
- посилення полонізації та денаціоналізації шляхти українського походження – наслідок Люблінської унії
- поступова втрата українським суспільством власної політичної еліти – наслідок Люблінської унії
- зростання кількості єзуїтських колегій в українських землях – наслідок Люблінської унії
- спільне для Речі Посполитої – монарх, сейм, зовнішня політика, грошова одиниця

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI ст. (частина 1)

Універсал Стефана Баторія

- реформа реєстрового козацтва (привілейована та визнана Річчю Посполитою частина українського козацтва, що була внесена до королівського реєстру-списку)
- поява нового соціального стану в українських землях – наслідок реформи
- легалізація частини козацтва – наслідок реформи
- призначення козацького гетьмана польським урядом – наслідок реформи
- козацький реєстр 600 осіб – наслідок реформи
- городове козацтво – непривілейована та невизнана Річчю Посполитою частина українського козацтва, що проживала у містах і селах Середнього Подніпров'я на кордоні з Диким полем

Козацьке повстання Косинського

- перше козацьке повстання у Речі Посполитій
- земельний конфлікт Косинського з князем Василем-Костянтином Острозьким – привід козацького повстання
- прагнення козацтва розширити власні права – причина козацького повстання
- обмеження польською шляхтою козацьких прав – причина козацького повстання
- гетьман реєстрового козацтва Косинський – очільник повстання
- поразка повстанців у битві біля міста П'ятка
- боротьба лише за власні станові інтереси – причина поразки козацького повстання

Козацьке повстання Наливайка

- прагнення козацтва розширити власні права – причина повстання
- обмеження польською шляхтою козацьких прав – причина повстання
- Наливайко – очільник повстання
- поразка повстанців у битві біля урочища Солониця
- боротьба лише за власні станові інтереси – причина поразки повстання